

*Я. Семенович,
студентка,
О. Кравець,
кандидат пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПОВНОЇ ФІЗИЧНОЇ РЕАКЦІЇ В НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДОШКІЛЬНИКІВ

Раннє навчання дітей дошкільного віку англійської мови визначається як необхідний напрямок розвитку особистості майбутнього покоління. Формування англомовної особистості дошкільника було окреслено Європейським вектором розвитку держави як важливою проблемою сьогодення. Необхідність вивчення іноземної мови наголошується в основних освітніх документах, зокрема у Базовому компоненті дошкільної освіти, програмах розвитку дитини дошкільного віку „Я у світі“, програмі „Дитина“ та інші. Раннє вивчення іноземної мови дозволяє забезпечити більш комфортне входження дитини в навчальний процес ЗДО, дозволяє знизити рівень стресу, позитивно впливає як на процес навчання, так і на розвиток особистості дитини.

Проблемі періодизації найбільш сприятливого періоду до засвоєння іноземної мови присвячені роботи Н. Імідадзе, Р. Пенфілд. Окремі питання навчання дітей дошкільного віку іншомовного спілкування досліджували О. Бойко, Г. Матюха, Р. Мартинова, К. Оніщенко, С. Ніколаєва.

Проблемами навчання іноземної мови дітей дошкільного віку займалися чимало науковців. Так, О. Глухарєва розглядала використання наочності для навчання дітей дошкільного віку іноземної мови, О. Матецька вказувала на важливість використання мовної гри під час вивчення іноземної мови дітьми дошкільного віку, З. Нікітенко розкрила роль і функції підручника у навчанні дітей іноземної мови.

Вивчення англійської мови дітьми базується на характеристиках сприйняття дітьми навколишнього середовища. Дошкільники бачать і сприймають усе оточуюче через своє тіло, через рухи, дотики, смакування, розглядання, нюхання, складання, розкидання. Є багато домок вчених про те, що діти в молодшому дошкільному віці сприймають слова рівноцінно декількома мовами. Мозок дітей здатен сприймати та відокремлювати різні мови, і вони легко можуть переключатися на ту мову, якою з ними розмовляють люди.

В процесі аналізу різних робіт, які є близькими до нашої теми, можна зробити висновок, що процес підготовки дітей дошкільного віку до вивчення англійської мови є досить актуальним в наш час.

Методика навчання англійської мови дошкільників завжди орієнтувалася на пошуки найбільш ефективних методів навчання. Як раніше так і зараз методика навчання завжди перебуває у тісному зв'язку із потребами суспільства, навіть зміст і навчання англійської мови залежить від цього.

Тому на сучасному етапі, коли практичність використання англійської мови стоїть на першому місці, потрібно підібрати методи, які в найбільшій мірі будуть допомагати готувати дітей до іншомовного спілкування. Фахівці, які займаються навчанням англійської мови дітей дошкільного віку можуть використовувати різні форми і методи, які сприятимуть мовленнєвій активності дітей. Аналізуючи методи навчання науковець В.М. Чайка зазначає «без них неможливо досягнути поставлених цілей, реалізувати зміст навчального матеріалу, організувати пізнавальну діяльність учнів. Метод навчання - важлива ланка в дидактичній системі.

Метод навчання – упорядкована сукупність методичних прийомів, дій та операцій, за допомогою яких організовується навчальна діяльність учнів і процес засвоєння знань.

Якщо класифікувати методи навчання англійської мови, то це може викликати певні труднощі, тому що в назвах цих методів лежать різні ознаки. Тому вирішили розділи методи навчання на традиційні та сучасні.

Традиційні:

- Безпосередній/прямий метод
- Граматично-перекладний метод
- Аудіо-лінгвальний метод
- Когнітивний метод

Сучасні:

- Метод повної фізичної реакції (TPR)
- Сугестивний
- Комунікативний

Однією з найбільш результативних, на нашу думку й за нашими спостереженнями, є методика повної фізичної реакції (**Total Physical Response - TPR**).

Особисто на власному досвіді, під час проходження практики в дошкільному закладі, я побачила, що найбільш ефективним і досить поширеним є метод повної фізичної реакції (TPR). Вивчення англійської мови для дошкільника має бути бажаним та цікавим явищем. Навчання іноземних мов має стати для дитини бажаним і цікавим процесом. Так як мовленнєва активність потребує емоційного спілкування дитини з дорослими, то цей метод є найкращим в цьому плані.

Відомими науковцями, які вивчали метод повної фізичної реакції були такі: О. Бойко, Г. Матюха, Р. Мартинова, К. Оніщенко, С. Ніколаєва. Першими зарубіжними науковцями, які побачили високу ефективність вивчення англійської мови дошкільниками за допомогою фізичних дій, є Ф. Гуен, Г. Палмер, Дж. Ашер. Багато років науковці мали змогу досліджувати процес вивчення англійської мови саме таким способом у різних вікових групах. Усі науковці хотіли створити той метод, який не лише давав результати, а й стимулював саме навчання. Саме таким методом і виявився метод повної фізичної реакції.

Метод повної фізичної реакції було розробив американський дослідник Джеймс Ашер на початку 1960-х років і поширювався в той час в багатьох країнах світу. Дана методика інтегрована із знаннями з галузі педагогіки,

психології, практики іншомовного мовлення, а також дає змогу здійснювати навчання іноземної мови, орієнтоване на особистісні здатності й уміння дітей ЗДО.

Науковці помітили, що зазубрювання матеріалу ніяк не може дати позитивних результатів. Метод TPR допомагає навіть дітям 2-3 років швидкому, ефективному запам'ятовуванню, а у старшому віці цей метод сприяє активізації мовлення дітей.

Метод повної фізичної реакції – це метод навчання іноземної мови через використання фізичних рухів, як реакції на усні стимули, команди, інструкції.

Для дошкільників цей метод проводиться у вигляді рухливої гри. Він є найкращим для дошкільників, тому що діти в цьому віці постійно рухаються, імітують, фантазують. Також метод TPR враховує вікові та психологічні особливості дітей дошкільного віку. Перевагою використання даного методу на заняттях англійської мови є великою мотивацією для дитини під час навчання завдяки створенню комфортних умов. Коли дитина на вимогу вихователя фізичні дії пропускає через себе потрібну інформацію, то саме так досягається бажаний ефект.

Метод повної фізичної реакції базується на узгодженні мовлення і дії: навчання мовлення здійснюється через фізичну активність. Метод є пов'язаним з теорією сліду пам'яті в психології, за якою: чим частіше та інтенсивніше фіксуються зв'язки в пам'яті, тим сильніші асоціації і більша ймовірність, що вони будуть відтворюватися. Відтворення може відбуватися вербально чи разом з моторною активністю. Поєднання вербальної і моторної активності підвищує ефект відтворення. Цей метод може використовуватися через команди і змушує показувати своє розуміння вивченого через фізичні рухи.

Проаналізувавши метод повної фізичної реакції, у нас була необхідність подальшого дослідження використання даного методу.

Під час проходження практики в ЗДО (с. Прислучі) в групі «Веселка» було апробовано метод повної фізичної реакції з старшою групою дошкільників під час заняття англійської мови. Пропонуємо розглянути елемент заняття.

Елемент заняття на тему “Animals”

- Hello, children! I am glad to see you! How are you? (відповіді дітей)
- Ok, let's begin. Are you ready? (відповіді дітей)
- Great! Listen carefully and repeat after me!

Вихователь просить дітей звернути увагу на картинки, слова до яких вони будуть вивчати.

Слова для вивчення: (look in the pictures!) giraffe, tiger, snake, penguin, elephant.

- Will we be animals? Let's try! (Керівник гуртка пропонує діткам перетворитися у цих тваринок. Вихователь каже слово і показує рух, а діти повторюють лише рухи)

1 етап: Very nice! Listen me, look at me and repeat after me:

- Tall giraffe
- Tiger growls
- Snake hisses

- Goes penguin
- Elephant has a drunk

Well done!

2 етап: Stand up, please! Yes, ok. You do it! (Діти виконують самостійно рухи по порядку, на вказівку вихователя)

Very good. Well done!

3 етап: Stand up! And now in jumbled order. (так само діти виконують рухи, але в змішаному порядку)

Після проведення заняття ми побачили позитивний результат запам'ятовування слів дітьми даної теми. Діти були дуже активними, і мали велике бажання про довжувати далі дану методику, що призвело до хорошого засвоєння матеріалу.

Висновок. Можна зробити висновок, що метод повної фізичної реакції є досить ефективним у навчанні англійської мови дошкільників. Даний метод звичайно має багато переваг, якщо його порівнювати з іншими методами, тому що він має змогу активізувати мовлення дошкільників, приносить величезне задоволення від навчання, а також піднімає настрій, підтримує темп, сприяє розвитку у дошкільників пам'яті та уваги. Даний метод може використовуватися під час навчання різних за віком та здібностями груп дітей, під час вивчення різних часових форм, а також частин мови, у класному мовленні, під час вивчення історій та казок Цей метод не вимагатиме від вас великої підготовки чи матеріалів, а, отже, і часу, крім цього, задіює до навчання як ліву, так і праву півкулі головного мозку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Методи викладання іноземних мов [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org>
2. Базовий компонент дошкільної освіти // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/legislation/doshkilnaosvita/30154/> .
3. В'юнник В. О. Сучасні методи навчання дітей дошкільного віку іншомовного спілкування: від теорії до практики / В. О. В'юнник // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.psyh.kiev.ua>
4. Лобода О.В. Методика навчання англійської мови дітей дошкільного віку / О. Лобода // Методика навчання англійської мови дітей дошкільного віку: навч.-метод. посібник. – К.: Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 100 с.
5. Шкваріна Т. М. Англійська мова для дітей дошкільного віку: книга для вчителя/ Тетяна Шкваріна. – К. : Шк. світ, 2009. – 160с.
6. Навчання англійської мови дітей дошкільного віку [електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.psyh.kiev.ua>
7. Richards, Jack C., Rodgers, Theodore S. Approaches and Methods in Language Teaching (A description and analysis). – Cambridge : Cambridge University Press, 1998. – P.168.